

Toivomusaloite 1340

Ryynänen: Perhehuollon kehittämiseksi tarvittavista toimenpiteistä

Eduskunnalle

Perhehuolto muodostaa toistaiseksi hyvin vaatimattoman osan kehitysvammahuollon kokonaisuudesta. Perhehuollon kehittymisen edellytyksistä ei ole huolehdittu. Perhehuolto tarjoaa kuitenkin mittavia mahdollisuuksia kehitysvammaisten elämänlaadun kohottamiseen, mikäli niitä järjestelmällisesti käytetään.

Perhehuolto on toimiva ja inhimillinen ratkaisu kehitysvammaisten elinympäristöksi paljon nykyistä käytäntöä laajemmin. Sen mahdollisuudet tukea kehitysvammaisen henkilön persoonallista kehitystä ovat ratkaisevasti paremmat kuin laitosten tai asuntoloiden.

Jos perhehoitoa todella halutaan kehittää, käytännön ongelmat eivät ole ylivoimaisia. Keskeisiä edellytyksiä on sopivien asuntojen tarjonta. Sijaisperheen tulee voida asua toisin kuin tavallisen ydinperheen. Sopivia asuntoja ei ole, vaan niitä täytyy rakentaa. Naapurustoina tai kyläyhteisöinä perheillä tulisi olla mahdollisuus läheiseen yhteistyöhön ja yhteisen kulttuurin rakentamiseen. Tällä tavoin olisi myös paljon helpompi voittaa tavallisen ympäristön taholta usein nouseva vihamielisyyks ja kateus.

Sijaisvanhempien sosiaaliturvan järjestäminen ei voi olla kiinni muusta kuin puuttuvasta tahdosta. Tällainen ongelma on toki paljon vaikeampi kuin tekniset kysymykset. Siinä todella tarvittaisiin asenteiden muuttumista.

Kolmas ratkaiseva kysymys on sijaisperheiden kouluttaminen. Kysymys ei voi olla mistään tutkinnon suorittamisesta tai teorioiden oppimisesta. Kasvattajaksi voi oppia pääasiassa vain toimimalla kasvattajana. Siksi koulutuk-

sen tulee rakentua omien kokemusten tutkimiselle ja hyväksikäyttämiseksi. Suurelta osalta tällöin on kysymys työhön jatkuvasti liittyvästä työnohjauksesta. Sijaisvanhemmat tarvitsevat tällaista tukea yhtä hyvin kuin laitostyöntekijätkin.

Perhehoitajalakea säädettäessä tulisi turvata kaikkien perhehoitajien asema. Perhehoitajalla on oikeus selkeään työoikeudelliseen asemaan, sosiaali- ja eläketurvaan ja yleisen käytännön mukaisiin lomajärjestelyihin riippumatta siitä, tekeekö hän työtään 1—2 tai 5—8 lapsen, vammaisen tai vanhuksen parissa.

Erityisesti ne perhehoitajat, jotka tekevät perhehoitotyötä päätyönään eivätkä saa sosiaaliturvaa mistään muualta, tarvitsevat sitä kipeimmin. Tällaisia ovat juuri perhekodit, joissa molemmat puoliset työskentelevät vain perhekodin hyväksi.

Edellä mainitun kaltainen perhehoitajalakiin liittyvä soveltamisohje tai asetus turvaisi perhehoitajille tasa-arvoisen työoikeudellisen aseman ja toisi sosiaaliturvan sitä kipeimmin kaipaavien päätoimisten perhehoitajienkin ulottuville.

Edellä olevan perusteella ehdotan kunnioitettavasti eduskunnan hyväksyttäväksi toivomuksen,

että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin perhehuollon kehittämiseksi osana kehitysvammahuollon kokonaisuutta ja turvaisi perhehoitajien työoikeudellisen aseman ja sosiaaliturvan.

Helsingissä 19 päivänä huhtikuuta 1991

Mirja Ryynänen